

Lieta C-130/20

**Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu kopsavilkums saskaņā ar
Tiesas Reglamenta 98. panta 1. punktu**

Iesniegšanas datums:

2020. gada 9. marts

Iesniedzējtiesa:

Juzgado de lo Social n.º 3 de Barcelona (Spānija)

Datums, kurā pieņemts iesniedzējtiesas nolēmums:

2020. gada 4. marts

Prasītāja:

YJ

Atbildētāja:

Instituto Nacional de la Seguridad Social (INSS)

Pamatlietas priekšmets

Prasība par pensiju pret *Instituto Nacional de la Seguridad Social* [Valsts sociālā nodrošinājuma iestādi], kurā tiek lūgts piešķirt maternitātes piemaksu 10 % apmērā pie aprēķinātās vecuma pensijas.

Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu priekšmets un juridiskais pamats

Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu priekšmets ir noteikt, vai maternitātes piemaksas nepiemērošana sievietēm, kas brīvprātīgi priekšlaicīgi pensionējas, salīdzinājumā ar sievietēm, kas nepensionējas priekšlaicīgi vai kas pensionējas priekšlaicīgi nebrīvprātīgi, atbilst Eiropas [Savienības] normai, kas garantē vienlīdzīgu attieksmi sociālā nodrošinājuma jomā tās plašākajā nozīmē, proti, vīriešu un sieviešu vienlīdzību, vienlīdzību starp sievietēm.

Prejudiciālais jautājums

“Vai var uzskatīt par tiešu diskrimināciju Direktīvas 79/7 izpratnē tādu tiesību normu kā Vispārējā sociālā nodrošinājuma likuma [Ley General de la Seguridad Social] 60. panta 4. punkts, kas nepiemēro maternitātes piemaksu pie pensijas sievietēm, kuras brīvprātīgi [priekšlaicīgi] pensionējas, salīdzinājumā ar tām sievietēm, kuras pensionējas arī brīvprātīgi noteiktajā vecumā vai kuras pensionējas priekšlaicīgi, bet tāda iemesla dēļ, kas ir saistīts ar nodarbinātību to profesionālās dzīves laikā, invaliditāti vai to, ka darba attiecības ir izbeigušās pirms pensionēšanās uz viņām neattiecināmu iemeslu dēļ?”

Atbilstošās Savienības tiesību normas

Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 21. panta 1. punkts un 34. panta 1. punkts saistībā ar LESD 157. panta 4. punktu.

Padomes Direktīva 79/7/EEK (1978. gada 19. decembris) par pakāpenisku vienlīdzīgas attieksmes principa pret vīriešiem un sievietēm īstenošanu sociālā nodrošinājuma jautājumos: 3. panta 1. punkta a) apakšpunkts, 4. panta 1. un 2. punkts, 7. punkta 1. punkta a) un b) apakšpunkts.

Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2006/54/EK (2006. gada 5. jūlijs) par tāda principa īstenošanu, kas paredz vienlīdzīgas iespējas un attieksmi pret vīriešiem un sievietēm nodarbinātības un profesijas jautājumos, 2. panta 1. punkta b) apakšpunkts.

Eiropas Savienības Tiesas spriedums, 2019. gada 12. decembris, *Instituto Nacional de la Seguridad Social* (C-450/18, EU:C:2019:1075): 28., 30., 33., 37., 42., 44., 46. līdz 50., 57., 58., 60., 62., 63. un 65. punkts un rezolūīvā daļa.

[Eiropas Savienības] Tiesas spriedums, 2018. gada 5. jūnijs, *Grupo Norte Facility* (C-574/16, EU:C:2018:390), 46. punkts.

Atbilstošās valsts tiesību normas

1. — Real Decreto Legislativo 8/2015. de 30 de octubre, por el que se aprueba el texto refundido de la Ley General de la Seguridad Social [2015. gada 30. oktobra Karala Leģislatīvais dekrēts 8/2015, ar ko apstiprina Vispārējā sociālā nodrošinājuma likuma pārstrādāto redakciju].

60. pants. Maternitātes piemaksa pie pensijām, kas ir balstītas uz iemaksām sociālā nodrošinājuma sistēmā.

1. Sievietēm, kurām ir bioloģiskie vai adoptētie bērni un kuras saskaņā ar kādu sociālā nodrošinājuma sistēmu saņem uz iemaksām balstītu vecuma pensiju,

pārdzīvojušā laulātā pensiju vai pastāvīgas darbnespējas pensiju, ir tiesības uz piemaksu pie pensijas, ņemot vērā viņu veikto demogrāfisko ieguldījumu sociālā nodrošinājuma sistēmā.

Šo piemaksu, kura juridiski visādā ziņā ir uz iemaksām balstīta valsts pensija, veido summa, kas vienāda ar to, kura aprēķināta, minēto pensiju sākotnējai summai piemērojot noteiktu procentu likmi, kas atkarīga no bērnu skaita atbilstoši šai skalai:

- a) par diviem bērniem: 5 %.
- b) par trim bērniem: 10 %.
- c) par četriem un vairāk bērniem: 15 %.

[..].

2. Gadījumā, ja sākotnēji piešķirtās pensijas apmērs pārsniedz [likumā paredzēto maksimālo] robežu bez piemaksas piemērošanas, pensijas un piemaksas kopsumma nevar pārsniegt minēto robežu, kam ir pieskaitīti 50 % no piešķirtās piemaksas.

Gadījumā, ja piešķirtās pensijas apmērs sasniedz [likumā paredzēto maksimālo] robežu, piemērojot piemaksu tikai daļēji, attiecīgajai personai ir tiesības saņemt arī 50 % no piemaksas daļas, kas pārsniedz attiecīgajā brīdī spēkā esošo maksimālo robežu.

[..]

Ja pensija, kurai maksājama piemaksa, veidojas, summējot apdrošināšanas iemaksu periodus prorata temporis, piemērojot starptautisko tiesību aktus, piemaksa tiek aprēķināta, pamatojoties uz teorētisko pensiju, kas personai pienākas un iegūtajai summai tiek piemērota atbilstoša proporcionāla attiecība.

[..]

4. Pensijas piemaksa nav piemērojama attiecīgās personas brīvprātīgas priekšlaicīgas pensionēšanās gadījumos un daļējas pensionēšanās gadījumos [..].

Tomēr piemaksa pie piešķirtās pensijas tiek noteikta, ja pēc daļējas pensionēšanās notiek pilnīga pensionēšanās, kad ir sasniegts katram gadījumam atbilstošais vecums.

[..]

Tribunal Constitucional [Konstitucionālās tiesas] 2018. gada 16. oktobra lēmums 114/18 (ECLI:ES:TC:2018:114A)

Ar šo lēmumu tiek noraidīts jautājums par neatbilstību konstitūcijai, ko ir izvirzījusi Juzgado de lo Social [Darba un sociālo lietu tiesa], jo “no tādas pensijas piemaksas skatpunkta, kuras mērķis ir kompensēt mātēm, kurām ne pēc savas gribas un to iemeslu dēļ, kas ir izklāstīti LGSS 207. pantā, ir samazināta “sociālo iemaksu karjera”, likumdevēja LGSS 60. panta 4. punktā ieviestajai atšķirībai ir objektīvs un saprātīgs pamatojums [..], jo priekšlaicīga pensionēšanās saīsina iemaksu periodu [sociālā nodrošinājuma] sistēmā un palielina pensijas izmantošanas periodu, tādēļ ir loģiski, ka likumdevējs ievieš normas atturēšanai no tās”.

Īss pamatlietas faktisko apstākļu un tiesvedības izklāsts

- 1 YJ, kas ir dzimusi 1954. gadā, 2017. gada 2. decembrī lūdza piešķirt vecuma pensiju un 2017. gada 11. decembrī tika pieņemts lēmums, ar kuru tika atzītas tiesības uz pensiju saskaņā ar aprēķinu bāzi 2 954,05 EUR apmērā par mēnesi, un pensijas daļa bija 86 % no maksimālās pensijas, kuras ikmēneša apmērs bija 2 573,70 EUR, jo tā tika samazināta par 0,50 % par katru ceturksni, kas ir atlicis līdz parastajam pensionēšanās vecumam, un tādējādi pensija tika noteikta 2 470,75 EUR apmērā par mēnesi no 2017. gada 4. decembra.
- 2 Par šo lēmumu prasītāja iesniedza pārsūdzību administratīvā kārtībā, kurā apgalvoja, ka viņai ir tiesības uz maternitātes piemaksu pie pensijas, jo viņai ir bijuši 3 bērni, tādēļ pensijai bija jāpalielinās par 10 %. Atbildētāja pieņēma lēmumu 2018. gada 9. maijā, un, tā kā viņas prasījums tika noraidīts, YJ iesniedza prasību, kurā lūdz atzīt tā saukto maternitātes piemaksu, kas ir paredzēta *Ley General de la Seguridad Social (LGSS)* 60. pantā un ko veido palielinājums 5 % līdz 15 % apmērā sievietēm, kuras saņem pastāvīga darbspēju zaudējuma pabalstu, pārdzīvojušā laulātā pensiju vai vecuma pensiju, un kurām ir divi vai vairāk bērni.

Pamatlietas pušu galvenie argumenti

Prasītājas viedoklis un argumenti

- 3 Prasītāja uzskata, ka piemaksas pamatojums, kā to bija iecerējis likumdevējs, rada diskrimināciju pret sievietēm, kas ir faktiski veikušas ieguldījumu sociālās nodrošināšanas sistēmā un kas tādēļ, ka ir brīvprātīgi priekšlaicīgi pensionējušās, nevar saņemt piemaksu, atšķirībā no sievietēm, kas pensionējas ar pensiju 100 % apmērā, tostarp pat ar pensijas maksimālo apmēru, un atraitnēm, kuru nodarbinātība netiek pārbaudīta, jo tiek atzītas tiesības uz piemaksu, pamatojoties uz laulātā sociālās apdrošināšanas iemaksām.
- 4 Atsaucoties uz *Tribunal Constitucional* lēmumu 114/18, prasītāja norāda, ka viens no tā atšķirīgajiem viedokļiem ir balstīts uz uzskatu, ka tiesību normu interpretācijā prioritāram ir jābūt dzimumperspektīvas aspektam, tādējādi, ka tad, ja acīmredzami neitrālas normas rada netaisnīgas situācijas, kas apdraud

vienlīdzības tiesības, izraisot slēptu vai netiešu diskrimināciju, konstitucionālajai tiesai ir jārīkojas, pārsniedzot normas burtisko formulējumu.

- 5 Turpinājumā tā apgalvo, ka *LGSS* 60. panta pašreizējais regulējums ir pretrunā Savienības tiesiskajam regulējumam un neatbilst mērķim, kādam tas tika izstrādāts un kas atbilda Eiropas Komisijas, Parlamenta un Padomes ieteikumiem, lai samazinātu dzimumu atšķirību valsts pensiju jomā. Attiecībā uz šo jautājumu tā atsaucas uz Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 21. panta 1. punktu un 34. panta 1. punktu saistībā ar *LESD* 157. panta 4. punktu.
- 6 Tādējādi prasītāja uzskata, ka tiek īstenota atšķirīga attieksme pret sievietēm, kam ir divi vai vairāk bērni, un tikai atkarībā no veida, kādā tās pensionējas, neraugoties uz normas mērķi kompensēt demogrāfisko ieguldījumu, ko vienlīdz sniegušas visas darba ņēmējas.
- 7 Prasītāja piekrīt prejudiciālā jautājuma uzdošanai un konkrēti atsaucas uz Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2006/54/EK par tāda principa īstenošanu, kas paredz vienlīdzīgas iespējas un attieksmi pret vīriešiem un sievietēm nodarbinātības un profesijas jautājumos, 2. panta 1. punkta b) apakšpunktu tādējādi, ka ir runa par netiešu diskrimināciju dzimuma dēļ, jo rodas nepamatota un nesamērīga atšķirīga attieksmes situācija pret sievietēm brīdī, kad tās pensionējas. Tā atsaucas uz EST 2018. gada 5. jūnija sprieduma (lieta C-574/16) 46. punktu, kurā ir minēts, ka nediskriminācijas princips prasa, lai līdzīgas situācijas netiktu aplūkotas atšķirīgi.

Atbildētājas viedoklis un argumenti

- 8 *INSS* atteicās piešķirt maternitātes piemaksu administratīvajā procesā, pamatojoties uz to, ka *Ley General de la Seguridad Social* 60. panta 4. punktā ir noteikts, ka minētā piemaksa pie pensijas nav piemērojama brīvprātīgas priekšlaicīgas pensionēšanās gadījumos.
- 9 Tā uzskata, ka maternitātes piemaksu nepiemērošanas brīvprātīgajām vecuma pensijām (brīvprātīga priekšlaicīga pensionēšanās un daļēja pensionēšanās) mērķis ir izvairīties no tā, ka uzņēmumi vai attiecīgās personas pašas veicinātu darba ņēmēju, kam aprēķina bāze ir lielāka par maksimālo pensiju un kuru pensijām netiek piemēroti samazinājuma koeficienti, jo tos kompensē aprēķina bāzes apmērs, priekšlaicīgu pensionēšanos,.
- 10 Turklāt atbildētāja iebilst pret prejudiciālā jautājuma uzdošanu, jo *LESD* 157. panta 4. punkts nav piemērojams strīdīgajā jautājumā, tā kā prasībā netiek apgalvota diskriminācija dzimuma dēļ, kas izriet no attiecīgā tiesiskā regulējuma nesamērīguma, bet gan runa ir par iespējamu nevienlīdzību likuma priekšā, salīdzinot divas personas, kas abas ir sievietes, attiecībā uz vecuma pensijas apmēru, ja tās pensionējas atšķirīgā veidā.
- 11 Turpinājumā atbildētāja atbalsta *Tribunal Constitucional* lēmuma argumentus attiecībā uz to, ka šajā gadījumā ir nevis diskriminācijas gadījums, bet gan

nevienlīdzība likuma priekšā un plašā rīcības brīvība, ko var izmantot likumdevējs, lai regulētu sociālā nodrošinājuma sistēmas pabalstus.

- 12 Visbeidzot, tā apgalvo, ka pozitīvas diskriminācijas pasākumi, uz kuriem attiecas LESD 157. panta 4. punkts, iekļaujas vienlīdzības pēc būtības aspektā atšķirībā no diskriminācijas aizlieguma, kas darbojas formālas vienlīdzības aspektā, par kuriem EST ir argumentējusi, ka tie nav pārmērīga diskriminējoša attieksme pret vīriešiem salīdzinājumā ar sievietēm, neizvērtējot, vai to piemērošana visām sievietēm ir atbilstoša.
- 13 Pamatojoties uz iepriekš minēto, *INSS* iebilst pret prejudiciālā jautājuma uzdošanu, jo *Tribunal Constitucional* esot klievējusi jebkādas šaubas par *LGSS* 60. panta 4.punkta atbilstību vienlīdzības likuma priekšā principam, kas ir paredzēts Spānijas konstitūcijas 14. pantā un Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 20. pantā, un Savienības tiesību normas nav piemērojamas šajā strīdā.

Īss lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu motīvu izklāsts

- 14 Iesniedzējtiesa attiecībā uz *Tribunal Constitucional* lēmumu 114/18 pamatojas uz to, ka *Tribunal Constitucional* pieeja ir no atbilstības konstitūcijai pārbaudes viedokļa, proti, tie pārbaudīts, vai maternitātes piemaksa atbilst pamattiesību uz vienlīdzību likuma priekšā, kas ir paredzētas Spānijas konstitūcijas 14. pantā, interpretācijas kritērijam. Tādēļ tā uzskata, ka tas netraucē uzdot šo prejudiciālo jautājumu, jo tajā jautātais attiecas uz Savienības tiesību piemērošanu, nevis uz Spānijas konstitūciju.
- 15 Tā apgalvo, ka, ja šajā lietā nav runa par tādu situāciju kompensēšanu, kurās sievietes ir izmantojušas grūtniecības un dzemdību atvaļinājumu, vai nelabvēlīgu situāciju sieviešu profesionālajā karjerā, kad tās pārtrauc savu darbu pēc dzemdībām, neitralizēšanu, ņemot vērā to, ka nav iespējams attiecināt piemaksu uz dzemdējušo sieviešu bioloģisko stāvokli, un ja tā netiek piemērota sievietēm, kas ir pārtraukušas savu profesionālo darbību, lai nodotos savu bērnu audzināšanai, pamatojoties uz ko tā ir atzinusi, ka *LGSS* 60. panta 1. punkts ir tieša diskriminācija pret vīriešiem līdzīgā situācijā, ko aizliedz Direktīva 79/7, nepastāv ne taktiski, ne tiesiski iemesli, kas liegtu piemērot šo pašu argumentāciju attiecībā uz visām sievietēm tādā pašā situācijā, neraugoties uz pensijas, kurai tiek piemērota piemaksa, veidu un pensionēšanās brīdi.
- 16 Proti, ja *LGSS* 60. panta 4. punkts izslēdz [no tā piemērošanas jomas] daļu sieviešu, kas pensionējas, proti, tās, kas ir brīvprātīgi priekšlaicīgi pensionējušās —un nevis visas, jo noteiktos priekšlaicīgas pensionēšanās gadījumos šī izslēgšana netiek piemērota—, neraugoties uz to, ka pensionēšanās visos gadījumos un jebkurā brīdī ir brīvprātīga, ir jājautā, vai var uzskatīt, ka diskriminācija Direktīvas 79/7 izpratnē ir arī tas, ka no minētās normas piemērošanas jomas tiek izslēgtas sievietes, kas pensionējas pirms parastā likumā noteiktā pensijas vecuma sasniegšanas, jo šī izslēgšana ir nesaprātīga un nepamatota.

- 17 Attiecībā uz argumentu, ka prasītājas pensija pārsniedz Spānijā paredzēto maksimālās pensijas apmēru tiesības radošā gadījuma iestāšanās brīdī, ir skaidrs, ka maternitātes piemaksu piemēro, kā ir noteikts *LGSS* 60. panta 2. punktā, pat ja iegūtā summa pārsniedz maksimālo pensiju, kā tas ir šajā gadījumā, jo iegūtā pensijas summa būtu lielāka par šo maksimālo pensiju.

Lai atrisinātu šo lietu, ir nepieciešams uzdot jautājumu, vai maternitātes piemaksas nepiemērošana sievietēm, kas brīvprātīgi pensionējas pirms parastā pensionēšanās vecuma, salīdzinājumā ar tām sievietēm, kas pensionējas parastajā likumā noteiktajā vecumā, vai kas pensionējas priekšlaicīgi, bet tāda iemesla dēļ, kas ir saistīts ar nodarbinātību to profesionālās dzīves laikā vai invaliditāti, vai arī sievietēm, kas pensionējas priekšlaicīgi, jo to darba attiecības ir izbeigušās tieši pirms pensionēšanās uz viņām neattiecināmu iemeslu dēļ, atbilst Eiropas [Savienības] normai, kas garantē vienlīdzīgu attieksmi tās visplašākajā nozīmē, proti, vīriešu un sieviešu vienlīdzību, bet arī vienlīdzību starp sievietēm.

DARBA VERSIJĀ